

L'EVOLUCIÓ DE LES RETRIBUCIONS DELS EMPLEATS PÚBLICS LOCALS EN LA PROVÍNCIA DE BARCELONA ENTRE 2002 I 2010:

ANÀLISI, DIAGNOSI I CONCLUSIONS

Secció d'Assistència Tècnica
Servei d'Assistència a l'Organització Municipal
Gerència de Serveis d'Assistència al Govern Local

Continguts:

- I. Introducció
- II. Context econòmic de referència
- III. Evolució de les retribucions al món local
- IV. Conclusions

I. Introducció

**Estudi de les retribucions
del personal dels ajuntaments
de la província de Barcelona**

Edició 2010



L'objectiu del present document consisteix, d'una banda, en analitzar i comentar l'evolució de les retribucions dels empleats de les Administracions Locals de la província de Barcelona en els darrers anys, i, de l'altra, iniciar una reflexió sobre la responsabilitat dels diversos actors del món local amb incidència en la decisió retributiva i, per tant, en la generació de part del dèficit públic.

Les dades que serviran de base per aquest estudi provenen de l'Enquesta retributiva bianual que realitza la Diputació de Barcelona (edicions 2002, 2004, 2006, 2008 i 2010) i recullen la realitat de les retribucions dels empleats locals d'entre el 80 i el 90% dels municipis de la província de Barcelona (motiu pel qual es considera una amplitud de la mostra que permet extreure conclusions sòlides).

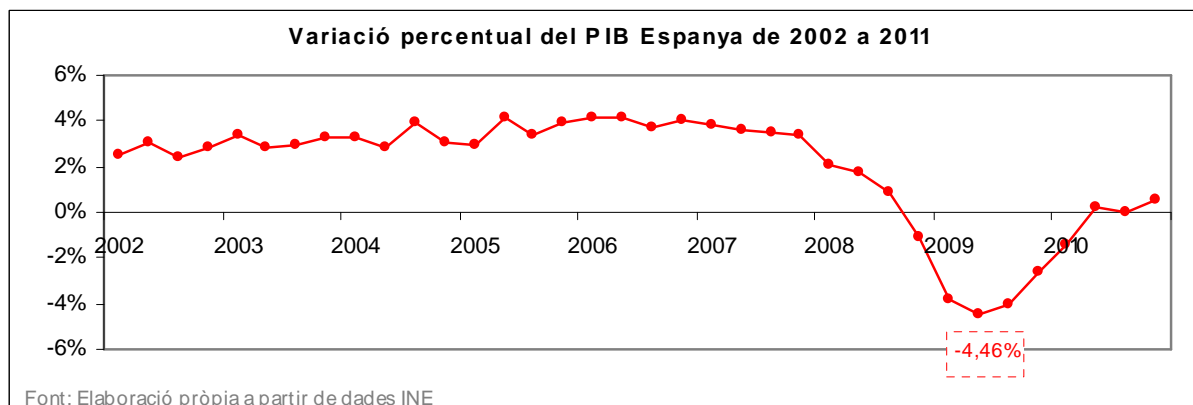


Podeu descarregar l'edició 2010 *l'Estudi de les retribucions del personal dels Ajuntaments de la província de Barcelona*

<http://www.diba.cat/web/assistenciaorganitzacio/publicacions>

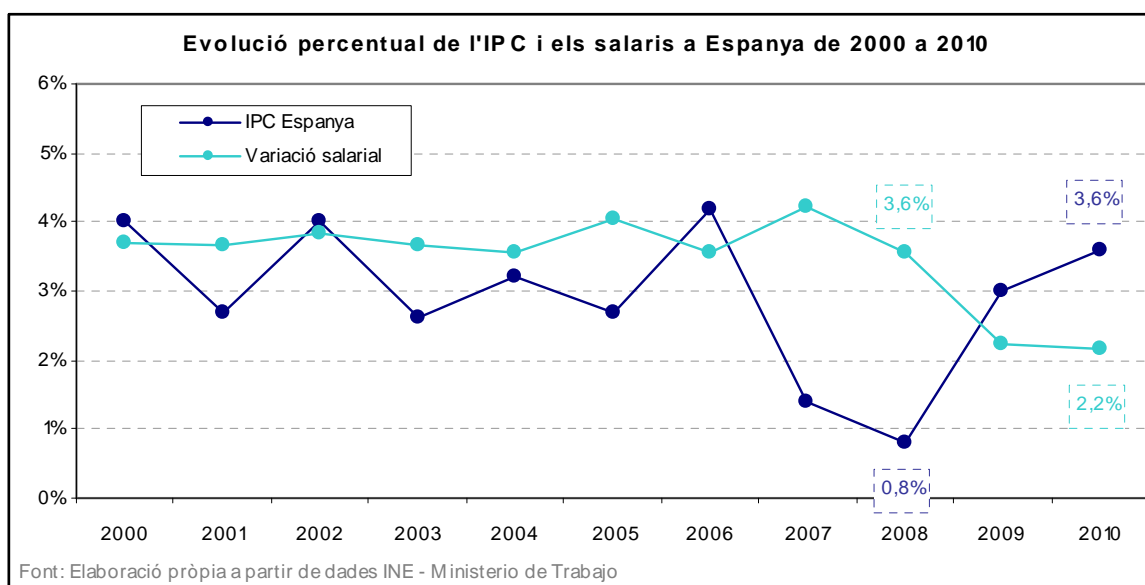
II. Context econòmic de referència

Entre 2002 i 2007 el creixement del PIB (Producte Interior Brut) d'Espanya es mantenia entre un 2 i un 4%, però a principis de 2008 s'inicia una etapa de crisi econòmica severa que ha tingut especialment efectes sobre el creixement i l'ocupació del país.



Aquesta evolució decreixent de la producció, es va traduir immediatament al sector privat en una rebaixa salarial a mitjans de 2007, com a mesura de reducció de costos per a pal·liar els inicis de la crisi.

No obstant, no serà fins a mitjans de 2010 que l'impacte real de les rebaixes salarials s'apreciï en el sector públic. Aquesta tendència és la que s'analitza en el present document.



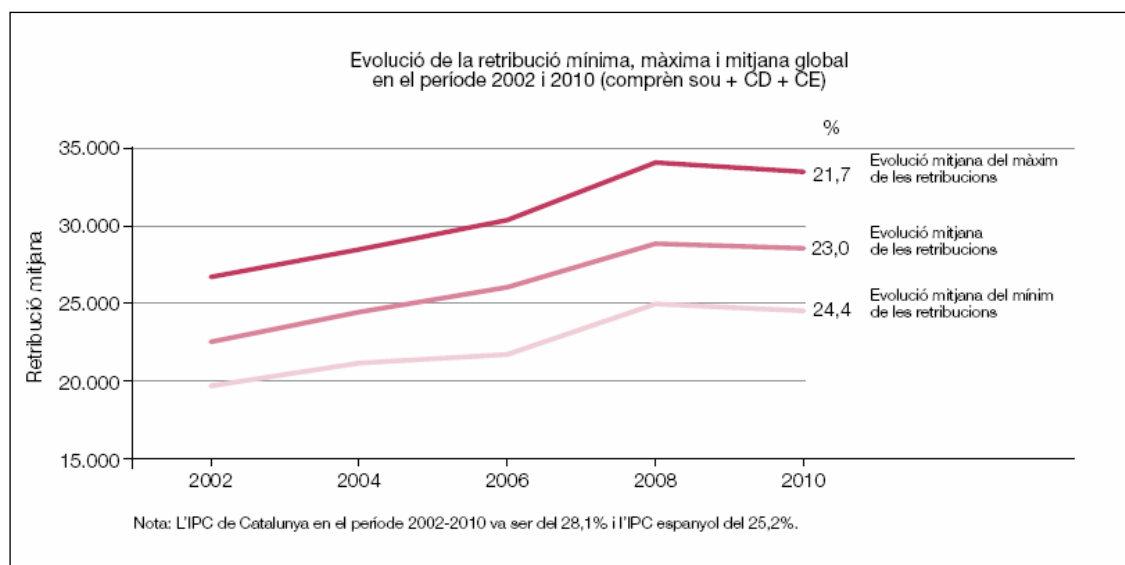
III. Evolució de les retribucions al món local

En termes generals, les variacions en les retribucions dels empleats públics locals vénen determinades pel percentatge que fixa anualment la *Llei de Pressupostos Generals de l'Estat*, el qual respon a les previsions d'inflació del Govern per l'any entrant.

Tanmateix, les dades que es presenten, demostraran que aquesta evolució teòrica percentual no es correspon amb l'evolució real de les retribucions del món local. En efecte, en el període analitzat, la normativa va establir augments anuals en les retribucions públiques del 2% entre 2002 i 2008 i del 0,3% el 2009, i una reducció del 5% el 2010 (*Reial Decret-Llei 8/2010, de 20 de maig, pel qual s'adopten mesures extraordinàries per a la reducció del dèficit públic*). Per tant, en el període 2002-2010 l'augment de les retribucions locals hauria d'haver estat del 9,3% segons les esmentades normatives aplicables.

▪ Dades retributives agregades

Les dades han demostrat que aquesta proporció no es trasllada de forma efectiva a les retribucions dels treballadors i treballadores dels Ajuntaments, ja que aquests, en funció de les seves pressions internes, externes, recursos i prioritats, han fixat els seus propis increments retributius, al marge del que estableixen les normatives generals:



Segons les dades, el creixement mitjà de les retribucions entre 2002-2010 ha estat d'un 23% (la retribució mínima ha pujat un 24.4% i la màxima més d'un 21%). Per tant, a nivell tendencial, s'han sobrepasat àmpliament, en prop de 15 punts, els nivells percentuals d'increment fixats per l'Estat en el període (que era del 9.3% en el conjunt del període, segons les *Lleis de Pressupostos*).

Aquestes dades mostren que el sector públic local ha dut a terme pràctiques retributives incrementals pròpies dels criteris de revisió salarial (o *garantia de la inflació*) pròpia de la negociació col·lectiva del sector privat, amb l'objectiu de convergir amb l'evolució real del cost de la vida i l'índex oficial del cost de la vida (l'IPC d'Espanya en el període va ser del 25.2% i el de Catalunya del 28%).

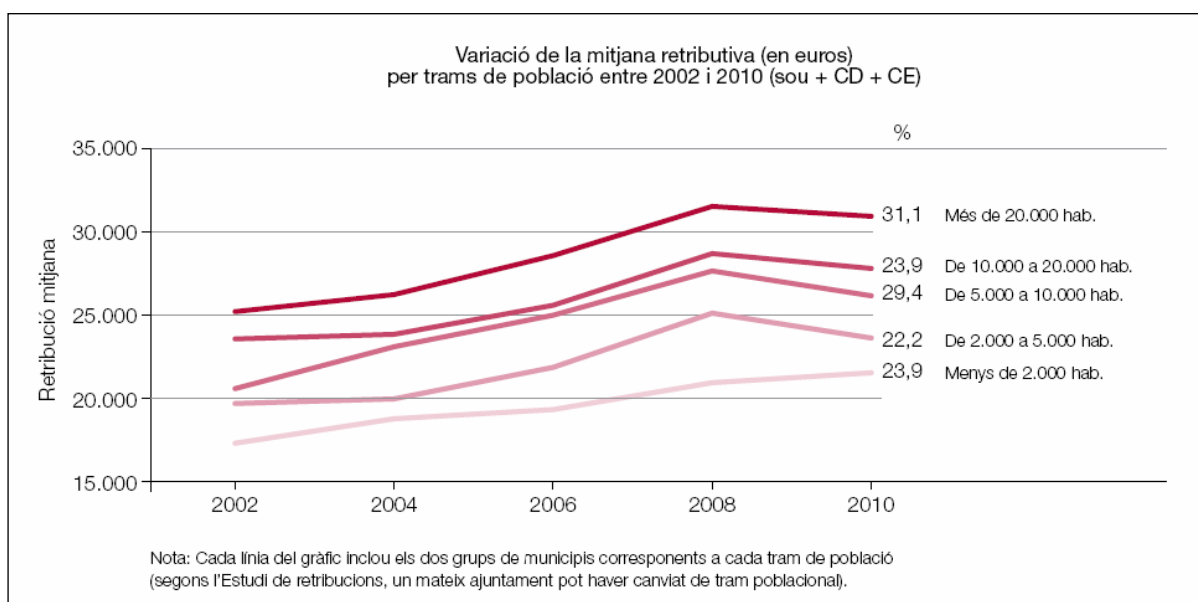
L'evolució de les retribucions dels empleats públics locals en la província de Barcelona en entre 2002 i 2010: anàlisi, diagnosi i conclusions

En aquest sentit, cal apuntar que els augments d'IPC dels últims anys han estat molt lligats a les variacions a l'alça dels preus de les energies i de determinades matèries primeres. Aquesta dada macroeconòmica en el sector privat servia com a eina reguladora del mecanisme de revisió salarial anual, funcionant sense excessiva conflictivitat fins al 2007.

Fins llavors, se seguia una lògica incremental "automàtica" ja que l'IPC previst pel Govern sempre es veia superat per l'IPC real, una dinàmica que també es reflecteix a les retribucions públiques locals del període.

A partir de 2008, el pronòstic oficial (2%) va deixar de ser inferior al real, que va ser de l'1,4% al 2008 i del 0,8% al 2009, moment a partir del qual al món privat es van deixar de fer revisions salarials automàtiques a l'alça, apreciand-se revisions a la baixa.

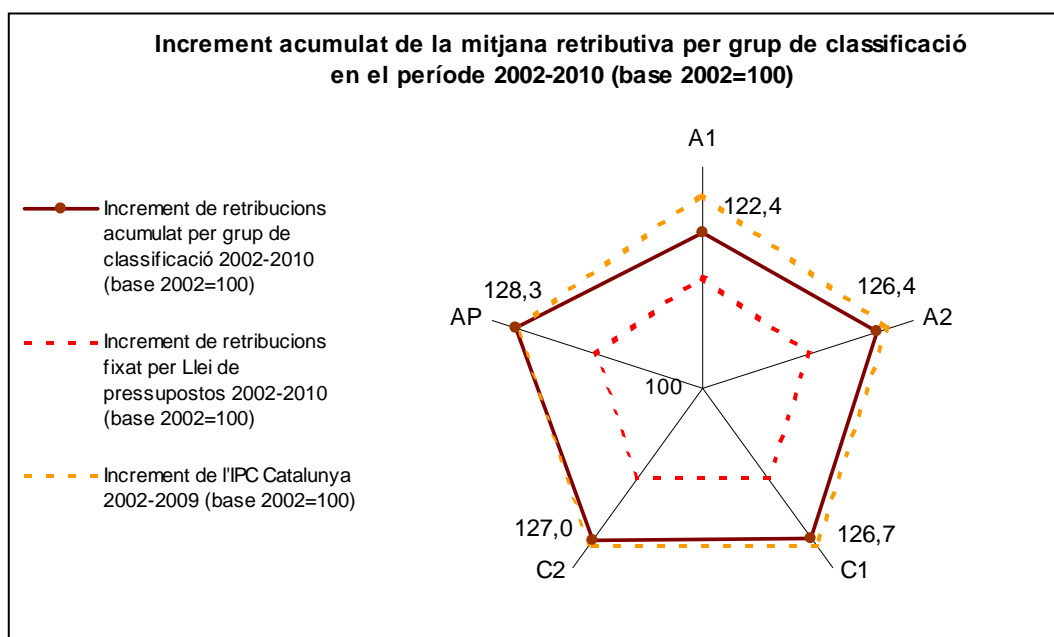
Es va reproduir, en paral·lel, aquesta tendència a les administracions públiques locals? Segons les dades disponibles, aquesta rebaixa no s'ha produït fins a mitjans de 2010, moment en el qual s'aprecien canvis tendencials lleus.



Adicionalment, i des de l'òptica de la mida del municipi, s'afegeix a la dada agregada, l'especificitat d'aquesta tendència dels municipis separats per trams poblacionals, ja que el comportament és força diferenciat en funció de la mida de les Corporacions. En aquest sentit, el comportament que més destaca, per allunyar-se en més de 10 punts de l'evolució de la mitjana retributiva, és el dels municipis de menys de 2.000 habitants, que han presentat un increment de la seva mitjana retributiva del 18% entre 2002 i 2010.

Tenint en compte la perspectiva dels grups de classificació dels empleats públics locals, s'aprecia que la tendència de sobrepassar les prescripcions pressupostàries estatals es reproduïx de manera general en tots els grups i subgrups:

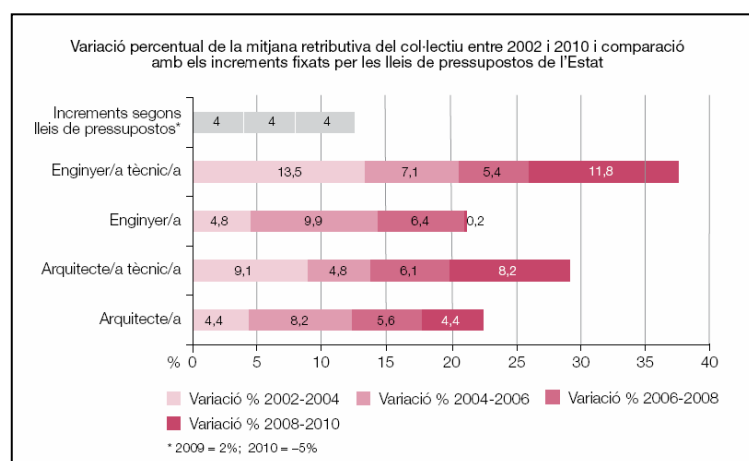
L'evolució de les retribucions dels empleats públics locals en la província de Barcelona en entre 2002 i 2010: anàlisi, diagnosi i conclusions



▪ Dades retributives desglossades per llocs de treball

Analitzant els diferents col·lectius municipals, cal destacar el fet que la major part dels llocs de treball que es presenten, els més freqüents en les organitzacions municipals de la província, han seguit lògiques evolutives incrementals molt superiors a les fixades normativament i, sovint molt superiors als increments de l'IPC dels períodes.

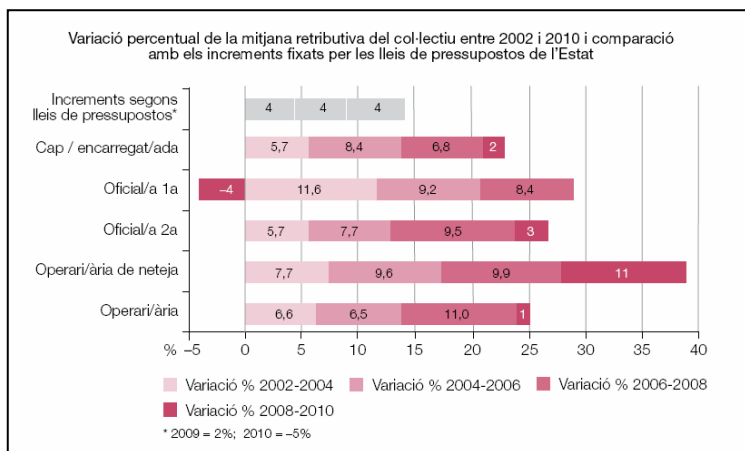
a) Serveis Territorials, personal tècnic



Tots els llocs tècnics de Serveis Territorials han tingut creixements superiors al 20%. Es tracta d'un col·lectiu retribuït normalment per hores, de manera que no es contempla la translació a jornada completa, produint-se desviacions a l'alça com succeeix en el cas del lloc de treball *d'Enginyer/a tècnic/a* (>35%).

L'evolució de les retribucions dels empleats públics locals en la província de Barcelona en entre 2002 i 2010: anàlisi, diagnosi i conclusions

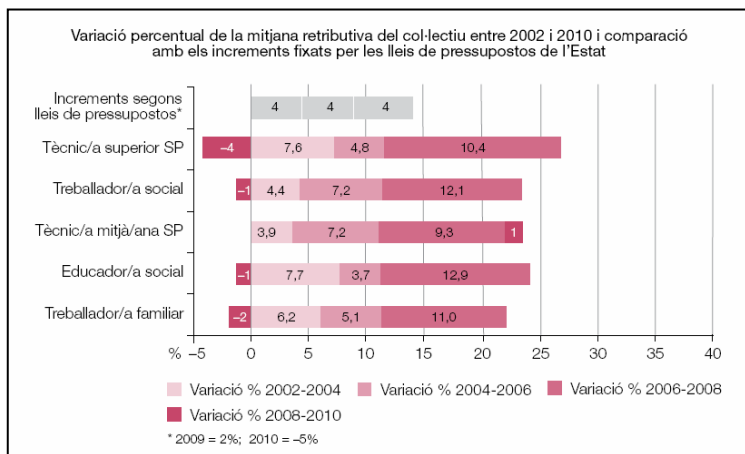
b) Serveis Territorials, personal d'oficis



Tots els llocs han tingut creixements superiors al 20%, però hi ha un dels llocs en el qual s'evidencia l'aplicació del decrement retributiu de l'últim període (Oficial 1a).

En el cas del lloc d'*Operari/ària de neteja* el creixement >35% pot denotar una voluntat municipal d'equiparació i d'equitat retributiva en relació a la resta de llocs del col·lectiu.

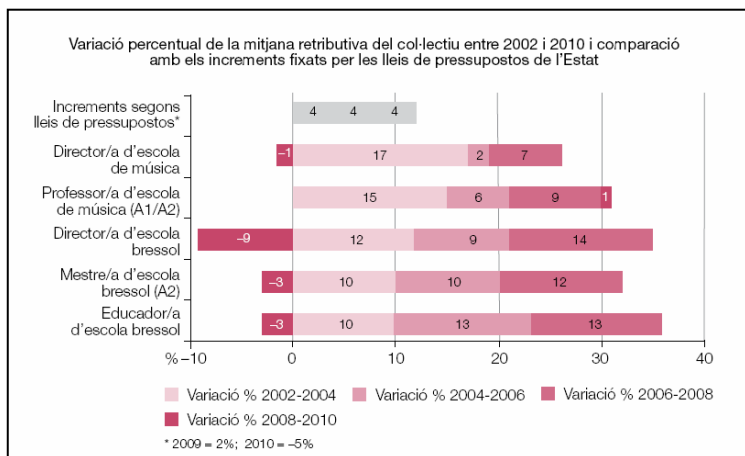
c) Serveis Personals



El col·lectiu de Serveis Personals normalment s'ha vist en desavantatge retributiu comparativament amb altres col·lectius municipals. En el gràfic s'aprecia una voluntat correctora a l'alça especialment entre 2006-2008.

Per altra banda, en aquest col·lectiu sí que s'han aplicat en la majoria de llocs les reduccions salarials en els últims dos anys.

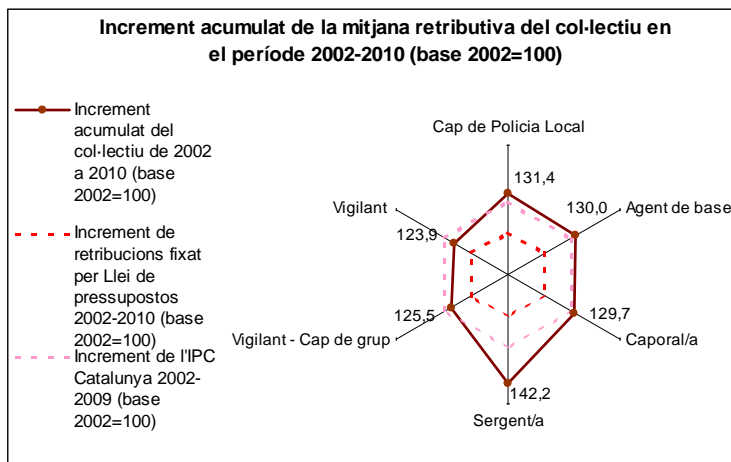
d) Serveis Personals, Escoles de Música i Llars d'Infants



En aquest col·lectiu s'aprecia la mateixa tendència que en el cas anterior. D'una banda, una tendència correctora a l'alça del personal de les Escoles de música i Llar d'Infants en el període 2002-2008 i, d'altra banda, l'aplicació efectiva en la majoria de llocs de les reduccions salarials en els últims dos anys.

L'evolució de les retribucions dels empleats públics locals en la província de Barcelona en entre 2002 i 2010: anàlisi, diagnosi i conclusions

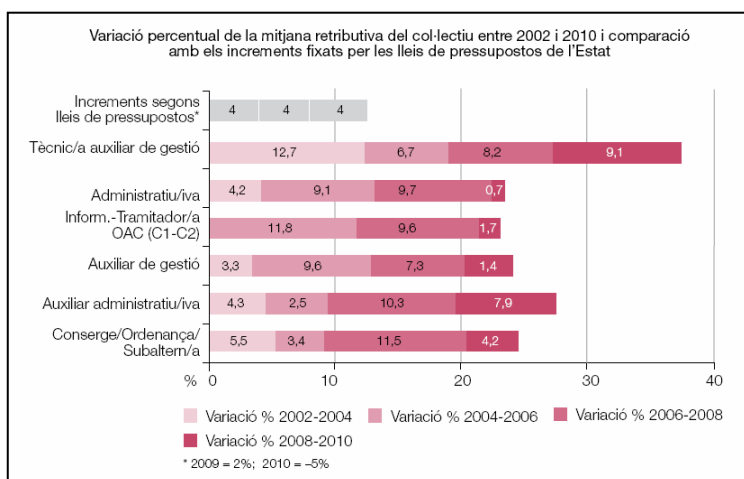
e) Policia i Vigilància municipal



Aquest és un col·lectiu que ha tingut uns forts creixements en els primers dos períodes de la dècada, 2002-2004, especialment 2004-2006, superiors en la majoria de casos al 10% en dos anys.

El creixement acumulat és, per a tots els llocs de policia local, superior a l'IPC català en el període (28%).

f) Personal administratiu



El creixement d'aquest col·lectiu s'ha concentrat especialment de 2004-2006 i de 2006-2008 i ha estat especialment agressiu en l'últim període analitzat per al lloc de *Tècnic/a Auxiliar de Gestió*, una figura que ha anat guanyant força en els darrers anys.

IV. Conclusions

A mode de resum, hem apreciat que, tot i que l'evolució de les retribucions del personal de les Corporacions locals va lligada, en el pla teòric, als percentatges que defineixen les *Lleis de Pressupostos Generals de l'Estat* de cada any, les dades presentades evidencien una pràctica d'augment molt retributius superiors a aquelles prescripcions any rere any. No és menyspreable l'impacte de les clàusules d'augment retributiu incorporades en els diversos acords de condicions de treball dels funcionaris i en els convenis col·lectius del personal laboral.

En efecte, mentre que en el període 2002-2010 les retribucions haurien d'haver augmentat en total un 9,3%, les dades demostren que les indicacions oficials s'han incomplert des de qualsevol de les òptiques d'anàlisi:

- A nivell **global**, l'augment de la retribució mitjana, màxima i mínima en el període ha superat en més de 15 punts la previsió d'increment fixada per les Lleis de pressupostos corresponents.
- A nivell de **tipologia de municipis**, també s'ha observat que l'evolució de la mitjana de retribucions, en qualsevol dels trams de població definits, supera les previsions oficials.
 - Addicionalment, esmentar que, mentre que en general s'ha detectat una lògica decrementalista en l'últim bienni del període (2008-2010), aquesta s'ha observat en tots els grups de municipis, excepte en els de població inferior a 2.000 habitants.
- A nivell de **col·lectius laborals**, s'observa que l'increment superior a les previsions pressupostàries es dona en qualsevol dels llocs de treball presentats, essent en algun dels casos molt superior, fins i tot, als increments de l'IPC estatal i català.
 - En alguns casos, s'han apreciat tendències "compensatòries" cap a llocs de treball de col·lectius tradicionalment menys remunerats (per exemple, tècnics de Serveis Personals o personal de neteja) o incrementalistes cap a llocs de treball relativament més nous (*Tècnic/a Auxiliar de Gestió*) o llocs de treball remunerats per hores (*Enginyer/a Tècnic/a, Arquitecte/a*).
 - Per últim, cal afegir que, tot i que en alguns llocs s'han apreciat petits decrements percentuals lleus en l'últim bienni del període (2008-2010), aquesta no és una tendència generalitzada per tots els llocs de treball analitzats.

En qualsevol cas, la moderació salarial és una de les eines que està a l'abast dels directius locals per col·laborar a la contenció i reducció del dèficit públic, pel que tots plegats hem de prendre consciència de les pràctiques retributives que s'han seguit fins al moment per tal de canviar-ne el rumb, i fer-les més eficaces, eficients i sostenibles.

En aquest sentit, és necessari replantejar el camí a seguir per a l'establiment de retribucions justes, vinculant de millor manera l'aportació de valor afegit i l'excel·lència en el desenvolupament professional.